

سارا طاهری خبرنگار گروه دانشگاه

در زمانی که مسئله اشتغال و مهارت‌افزایی در دانشگاه‌ها، به یکی از دغدغه‌های اصلی نظام آموزش عالی کشور تبدیل شده، حوزه‌علوم‌انسانی بیش از هر زمان دیگری در معرض یک سؤال جدی قرار گرفته است؛ اینکه رشته‌های علوم‌انسانی تا چه‌میزان می‌توانند پاسخگوی نیازهای واقعی جامعه باشند؟ بسیاری از کارشناسان آموزش عالی می‌گویند بازنگری سرفصل‌ها، اضافه کردن واحدهای مهارتی و حرکت به‌سوی آموزش مسئله‌محور، دیگر یک انتخاب نیست و باید به‌عنوان یک ضرورت به آن نگاه شود. به همین دلیل است که در اسناد بالادستی نیز بر آن تأکید شده و می‌شود. در همین بستر، مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر دانشگاه آزاد در دوره جدیدش با رویکردی تازه فعالیت خود را ازسرگرفته تا باتکیه بر نظر استادان و کمیته‌های تخصصی مسیر جدیدی برای علوم‌انسانی ترسیم کند؛ مسیری که از بازنگری سرفصل‌های قدیمی آغاز می‌شود و در نهایت به تألیف منابع درسی و مهارت‌افزایی دانشجویان نزدیک می‌شود. حسن شوندی، رئیس این مرکز، در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از چالش‌ها و چشم‌انداز این تحول می‌گوید؛ تحولی که قرار است علوم‌انسانی را از کلاس درس به متن جامعه پیوند بزند. متن این گفت‌وگو را در ادامه از نظر می‌گذرانید.

بازنگری سرفصل‌ها در پاسخ به نیازهای اشتغال

حسن شوندی، رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر، با اشاره به مأموریت‌های این مرکز گفت: «این مرکز به‌عنوان یک نهاد تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز در حوزه علوم‌انسانی تشکیل شده و وظیفه اصلی آن ریل‌گذاری در حوزه سیاست‌گذاری و هدایت علمی در راستای اهداف اسناد بالادستی، ارزش‌ها و اهداف تعریف‌شده از سوی وزارت علوم است.» او افزود: «یکی از مهم‌ترین وظایف مرکز، بازنگری در سرفصل‌های دروس است؛ به‌ویژه در مواردی که سرفصل‌های رشته‌ها قدیمی شده و نیاز به به‌روزرسانی دارند. در شرایط فعلی که مسئله اشتغال و مهارت‌آموزی اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده، سیاست‌گذاری‌ها به سمت اشتغال‌زایی و مهارت‌افزایی سوق یافته است.» رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر دانشگاه آزاد ادامه داد: «بر اساس پخشنامه وزارت علوم که حدود دو سال پیش ابلاغ شد و همچنین پیگیری‌هایی که در مجلس انجام شده، مقرر شده حداقل بین سه تا ۱۵ واحد در تمامی رشته‌های مقطع کارشناسی به دروس مهارت‌افزا اختصاص یابد. تحقق این هدف مستلزم بازنگری جدی در سرفصل‌های درسی است.» شوندی تصریح کرد: «با تغییر سرفصل‌ها، محتوای کتاب‌ها نیز به طور طبیعی باید دچار تحول شود. در این راستا، لازم است کتب مرجع و درسی جدیدی متناسب با نیازهای روز، تحولات علوم جدید و همچنین هویت ملی و دینی تدوین و تألیف شوند.»

تدوین سرفصل‌ها و منابع متناسب با مسائل کشور

او با اشاره به آغاز به کار مدیریت جدید مرکز گفت: «حدود ۴۵ روز است که دکتر هاشمی مسئولیت معاونت علوم‌انسانی و هنر دانشگاه آزاد را بر عهده گرفته‌اند و با توجه به رویکردهای پیشین، بنابر این است که سرفصل‌های دروس متناسب با نیازهای روز، اشتغال‌زایی و رویکرد تمدنی بازنگری و سیاست‌گذاری شود؛ رویکردی که آینده کشور را فعال و اثرگذار در جامعه جهانی می‌بیند.»

شوندی افزود: «تأکید معاون علوم‌انسانی و هنر دانشگاه بر بازنگری سرفصل‌ها، تدوین دروس جدید و در صورت لزوم تعریف سرفصل‌های نو و تألیف کتاب‌هایی متناسب با نیازهای روز و مسائل کشور است.» او ادامه داد: «در مدت کوتاهی که فعالیت‌ها آغاز شده، تلاش شده در راستای

سیاست‌گذاری‌های کلان کشور، اشتغال‌افزایی، مهارت‌افزایی و ارتقای کیفیت آموزش گام برداشته شود. هرچند این اقدامات در حال حاضر در مرحله فراهم‌سازی مقدمات قرار دارد؛ اما هدف نهایی ایجاد مسیری روشن‌تر برای علوم‌انسانی، در امتداد تلاش‌های انجام‌شده در سال‌های گذشته است.» او در پاسخ به پرسشی درباره قدیمی یا کم‌کاربرد شدن برخی سرفصل‌های درسی گفت: «سیاست‌گذاری اصلی در حوزه سرفصل‌ها بر اساس سیاست‌های وزارت علوم است. ما خارج از این چهارچوب و قالب‌های مصوب، امکان اقدام نداریم و تمامی فعالیت‌ها باید در همان چارچوب‌های کارشناسی‌شده و مصوب صورت گیرد.» رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر دانشگاه آزاد افزود: «در خصوص سرفصل‌ها باید توجه داشت در سال‌های گذشته زحمات زیادی کشیده شده و برخی سرفصل‌ها کاملاً به‌روزند. به‌ویژه در دوره مسئولیت شهید دکتر طهرانچی، کارهای ارزشمندی انجام و سرفصل‌های متعددی استحدث و بازنگری شد.» بااین‌حال، برخی سرفصل‌ها ممکن است مربوط به سال‌های پایانی چرخه بازنگری باشند؛ چراکه طبق ضوابط، سرفصل‌ها باید هر چهار سال یک‌بار بازنگری شوند. همچنین برخی دیگر از سرفصل‌ها قدیمی‌ترند و قطعاً نیاز به بازنگری جدی دارند.

بازنگری فرایندی مستمر در دوره‌های مختلف

شوندی تأکید کرد: «بازنگری سرفصل‌ها یک‌روند مستمر بوده و در دوره مسئولیت مدیران پیشین نیز دنبال شده است. امروز هم این موضوع یکی از اولویت‌های اصلی ماست، با این تفاوت که با توجه به تأکید ویژه دکتر هاشمی، این روند احتمالاً با سرعت و دقت بیشتری دنبال خواهد شد تا محتوا و سرفصل‌ها هرچه بیشتر با مسائل و نیازهای روز تطبیق پیدا کند.» او ادامه داد: «این بازنگری عمدتاً در رشته‌های علوم‌انسانی دنبال می‌شود. در این حوزه‌ها، به‌ویژه در گذشته، کمتر به مهارت‌افزایی توجه شده بود؛ چراکه ذات این رشته‌ها عمدتاً نظری تلقی می‌شد. به همین دلیل، اکنون نیاز به بازنگری جدی‌تری در سرفصل‌های این رشته‌ها احساس می‌شود.»

الزامات مهارت‌افزایی در مقطع کارشناسی

شوندی با اشاره به پخشنامه وزارت علوم در سال ۱۴۰۲ گفت: «بر اساس این پخشنامه، مقرر شده در تمامی رشته‌های مقطع کارشناسی، بین سه تا ۱۵ واحد درسی مهارت‌افزا پیش‌بینی شود؛ به‌جز رشته‌هایی که از ابتدا ماهیت مهارتی داشته‌اند. این موضوع حتی در سطح وزارت علوم نیز به‌تازگی آغاز شده و هنوز به طور کامل عملیاتی نشده است.» رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر دانشگاه آزاد خاطرنشان کرد: «این موضوع تا حدی مورد توجه مجلس نیز قرار گرفته و برخی نمایندگان پیگیر این بوده‌اند که چه میزان از رشته‌های کارشناسی و کارشناسی‌ارشد به سمت مهارتی شدن حرکت کنند. از آنجاکه این سیاست نسبتاً جدید است و عمر آن به حدود دو سال می‌رسد، فرصت محدودی برای اجرای کامل آن وجود داشته است. بااین‌حال، با توجه به الزام پخشنامه، تقریباً تمامی رشته‌های علوم‌انسانی باید سرفصل‌های خود را بازنگری کنند تا امکان گنجاندن واحدهای مهارتی فراهم شود.» او گفت: «این پخشنامه مصوبه وزارت علوم است و همه مکلف به اجرای آن هستیم. البته اینکه تعداد واحدهای مهارتی سه واحد باشد یا تا ۱۵ واحد افزایش پیدا کند، به ترکیب دروس پایه، اصلی، اجباری و اختیاری هر رشته بستگی دارد و تصمیم‌گیری نهایی در این زمینه بر عهده کمیته‌های تخصصی هر رشته است که پس از بررسی‌های کارشناسی به جمع‌بندی می‌رسند. در هر صورت، رویکرد مهارت‌افزایی باید به طور حتم در سرفصل‌های جدید دیده شود و این موضوع از الزامات بازنگری دروس محسوب می‌شود.»

رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

نقطهٔ شروع مهارت‌افزایی بازنگری سرفصل‌هاست

عمیق کنار هم نشستند، توانستند ظرفیت‌های مهارت‌افزایی را در رشته‌هایی شناسایی کنند که در نگاه اول شاید چنین امکانی برای آن‌ها متصور نبود؛ بنابراین می‌توان گفت مهارت‌افزایی تقریباً در همه رشته‌ها شدنی است؛ البته ممکن است در برخی رشته‌ها کمتر و در برخی دیگر بیشتر باشد، اما اصل امکان‌پذیری آن قابل تحقق است.»

تألیف منابع مرجع و درسی

شوندی در بخش دیگری از سخنان خود در پاسخ به پرسشی درباره برنامه‌های آتی مرکز تا پایان سال گفت: «اکنون تلاش کرده‌ایم با سرعت مناسبی کار را آغاز کنیم. اگر بتوانیم ظرف یکی دو هفته آینده کمیته‌های تخصصی را به طور کامل شکل دهیم، اولویت نخست ما بازنگری سرفصل‌های درسی خواهد بود.» او افزود: «حتی اگر هدف ما مهارت‌افزایی باشد، نقطه شروع آن حتماً بازنگری سرفصل‌هاست؛ چراکه ابتدا باید عنوان و چهارچوب دروس مشخص شود، پس از آن می‌توان درباره تألیف کتاب‌ها و منابع آموزشی تصمیم‌گیری کرد. در برخی موارد ممکن است عناوین جدیدی تعریف شود که منابع درسی محدودی داشته باشند یا اساساً منبع مناسبی برای آن‌ها وجود نداشته باشد؛ در چنین شرایطی، تألیف کتاب‌های جدید اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.» شوندی خاطرنشان کرد: «تلاش ما این است که پس از به سرانجام رساندن بازنگری سرفصل‌ها در یک بازه زمانی معقول، وارد حوزه تألیف منابع مرجع و درسی شویم؛ منابعی که هم رویکرد تحولی در آن‌ها دیده شود و هم اهدافی که بر اساس نیازهای کشور تعریف شده، در آن‌ها محقق شود.» او در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اقدامات انجام‌شده در سال‌های گذشته گفت: «از جمله اقدامات ارزشمند، تلاش‌هایی بود که با حضور آقای خسرو پناه و همکارانشان در زمینه حکمی‌سازی علوم انجام شد. این موضوع در آن دوره مطرح و به‌تدریج به یک گفتمان تبدیل شد.» رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر در پایان خاطر نشان کرد: «امروز وقتی از حکمی‌سازی علوم سخن گفته می‌شود، این مفهوم دیگر ناآشنا نیست و در حوزه‌های مختلف علوم‌انسانی و هنر درباره آن اندیشه‌مورزی می‌شود. این امر حاصل همان گفتمان‌سازی است که در سال‌های گذشته شکل گرفت.»

امکان تعریف دروس مهارتی در رشته‌های نظری

شوندی تصریح کرد: «در رشته‌هایی که ذاتاً نظری به‌نظر می‌رسند نیز می‌توان در مقطع کاردانی یا حتی کارشناسی، دوره‌های کارگاه‌محور و مهارت‌افزا تعریف کرد. اگرچه این رشته‌ها بیشتر نظری تلقی می‌شوند؛ اما در عمل در جامعه اثرگذاری دارند و همین اثرگذاری‌ها می‌تواند مبنای تعریف مهارت‌های مرتبط با آن رشته قرار گیرد.» او تأکید کرد: «شناسایی این ظرفیت‌ها وظیفه کمیته‌های تخصصی هر رشته است. تقریباً می‌توان گفت هیچ‌رشته‌ای وجود ندارد که نتوان برای آن، دست‌کم در مقطع کاردانی، نوعی رویکرد مهارتی تعریف کرد. این که چه میزان از دروس مهارتی به آن رشته اختصاص یابد، به‌دقت نظر و خلاقیت کمیته‌های تخصصی بستگی دارد.» رئیس مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم‌انسانی و هنر در پایان خاطرنشان کرد: «این جلسات که با کمیته‌های تخصصی برگزار شده، در برخی رشته‌ها پیشنهادهایی برای تعریف دروس مهارتی مطرح شده که حتی خود من تصور نمی‌کردم چنین ظرفیتی در آن رشته‌ها وجود داشته باشد. این نشان می‌دهد با نگاه کارشناسی، امکان مهارت‌افزایی در طیف گسترده‌ای از رشته‌های علوم‌انسانی فراهم است.» او در ادامه با تأکید بر تجربه نشست‌های تخصصی استادان گفت: «برای خود من هم جالب بود که وقتی استادان با نگاه تخصصی و

مهم‌تر از ایده اولیه، ثبات دانش بنیان‌ها در سال‌های ابتدایی است

ایده‌های هنری فعال است و با دانشگاه اصفهان نیز مرکز رشد علوم‌انسانی و فناوری یرم را نیز داریم.» او تأکید کرد: «ایده‌هایی که به ۷ تا ۱۰ سال تحقیق نیاز داشته باشند معمولاً رد می‌شوند، مگر آنکه تیم سابقه تخصصی بلندمدت داشته باشد؛ مانند هیئت‌علمی دانشگاه یا کارمند سازمانی که سال‌ها روی یک موضوع کار کرده است.» او تأکید کرد: «ایده‌هایی که به ۷ تا ۱۰ سال تحقیق نیاز داشته باشند معمولاً رد می‌شوند، مگر آنکه تیم سابقه تخصصی بلندمدت داشته باشد؛ مانند هیئت‌علمی دانشگاه یا کارمند سازمانی که سال‌ها روی یک موضوع کار کرده است.» مدیر مرکز رشد شهرک علمی – تحقیقاتی اصفهان توضیح داد: «خدمات شهرک شامل آموزش، مشاوره تخصصی مدیریت کسب‌وکار و کوچینگ است که ۸۰ تا ۹۰ درصد هزینه دوره‌های توانمندسازی را شهرک می‌پردازد. همچنین دو نوع وام داریم؛ وام نمونه‌سازی و وام افزایش مقیاس بر معنای مرحله پایلوت به شرکت‌ها داده می‌شود. در مرحله نمونه‌سازی وام‌ها حداقل ۵۰۰ میلیون تومان است و در مرحله افزایش مقیاس سقف وام‌ها تا ۲/۵ میلیارد تومان است که خود شهرک تأمین می‌کند همچنین با کمک صندوق پژوهش و صنعت و صنایع بزرگ مثل فولاد که مکمل می‌شود و آن هم حدود ۲ میلیارد تومان است.»

قاسمی با اشاره به نقش اتصالی مرکز رشد بین شرکت‌ها و صنعت گفت: «دفتر ارتباط با صنعت نقش واسطه‌گری رسمی بین شرکت‌ها و صنایع را برعهده دارد و حتی به نیابت از آن‌ها قراردادهای صنعتی را امضا می‌کند.»

اشتغال ۱۰ هزار نفر در شرکت‌های مستقر شهرک

قاسمی با ذکر نرخ موفقیت شرکت‌ها اعلام کرد: «در مرحله پذیرش اولیه

فقط ۷۵ درصد تیم‌ها وارد رشد مقدماتی می‌شوند. ۵۰ درصد آن‌ها در این مرحله ریزش می‌کنند و ۵۰ درصد وارد رشد می‌شوند. نرخ موفقیت در خروجی رشد و ورود به پارک حدود ۷۵ تا ۷۸ درصد است. ۷۸۰ شرکت در شهرک علمی – تحقیقاتی اصفهان فعال هستند. حدود ۱۰ هزار نفر به صورت مستقیم شاغل هستند که بین ۷۰ تا ۸۰ درصدشان در رده سنی ۲۵ تا ۴۵ سال قرار دارند. ۶۰ درصد کارکنان دارای کارشناسی و ۴۰ درصد دارای تحصیلات ارشد و دکتری هستند.»

وی چالش اصلی دانشجویان را پیدا کردن هم‌تیمی مناسب دانست و گفت: «بسیاری تصور می‌کنند باید از ابتدا ایده خیلی عالی داشته باشند، اما در عمل ایده‌ها در تعامل با بازار اصلاح می‌شوند. مهم‌تر از ایده اولیه، ثبات تیم در دو تا سه سال اول است. حضور در محیط شهرک شبیه حضور در یک راسته تخصصی است؛ تیم‌ها از هم کار می‌گیرند، معرفی می‌کنند و با صنایع بزرگ لینک می‌شوند. این شبکه‌سازی، ریسک شروع کسب‌وکار را برای جوانان کاهش می‌دهد. ما تنها از محصول حمایت نمی‌کنیم؛ از کسب‌وکار حمایت می‌کنیم. به همین دلیل بچه‌ها هم‌زمان با توسعه ایده، یاد می‌گیرند درآمد جانبی از تخصص خود کسب کنند.»

مدیر مرکز رشد شهرک علمی – تحقیقاتی اصفهان درباره برنامه‌های دانشجویی گفت: «طرح سفیر فناوری و طرح دستیار فناوری با کمک وزارت علوم اجرا می‌شود. تاکنون چند هزار دانشجو از شهرک بازدید کرده‌اند و در دوره‌های کارآموزی سه تا شش ماهه در شرکت‌ها حضور داشته‌اند. وقتی می‌گوییم ۵۰ درصد ریزش، این برای ما شکست نیست؛ بلکه مسیر بلوغ دانشجویان است. بسیاری از دانشجویان بعد از سه سال، با شناخت واقعی از بازار و ارشای شخصی وارد مسیر درست می‌شوند. مهم آن است که جوانان در محیطی قرار بگیرند که به آن‌ها امید، شبکه، آموزش و مسیر واقعی کسب‌وکار را بدهد.»

مهرت فروش و تحویل اسناد: به مدت ۷ روز پس از نشر آگهی جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید با شماره تلفن ۰۸۶۳۳۴۱۲۱۴۶ رئیس اداره تدارکات تماس حاصل فرمایید. دانشگاه در رد قبول پیشنهادها دارای اختار تام می‌باشد و هزینه درج آگهی بر عهده برنده مزایده می‌باشد.

روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی اراک

نشانی دستگاه مزایده گذار تحویل نمایند.

مبلغ خرید اسناد: ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال واریز به حساب شماره ۰۰۳۷۷۶۴۷۷۰۱۵۰۵ نزد بانک ملی حساب دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک.

محل دریافت اسناد و اطلاعات مزایده: بلوار امام خمینی (ره) کیلومتر ۳ بلوار-شهرک دانشگاهی امیرکبیر - دانشگاه آزاد اسلامی اراک - اداره تدارکات دانشگاه

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک در نظر دارد از طریق آگهی مزایده عمومی اجاره، مرحله اول محل سالن ورزشی، واقع در شهر صنعتی زیر زمین هنرستان پسپاره را از طریق مزایده عمومی به اجاره برساند، لذا از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی واجد صلاحیت دعوت می‌شود تا ضمن اعلام آمادگی مدارک موردنیاز را حداکثر تا مدت ۷ روز کاری پس از نشر آگهی به

کانون تبلیغاتی سیهر جوان

۰۹۳۹۸۸۸۸۶۹۹